

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.020/2025/7.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Véghe dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró
Dr. Pataki Árpád bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperesek:

név (cím) I. rendű és
név1 (cím1) II. rendű

Az I-II. rendű felperesek képviselője:

Melléthei-Barna Ügyvédi Iroda (cím2.; ügyintéző: Dr. Melléthei-Barna Márton Ádám ügyvéd)

Az alperes:

név2 (cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda (cím4; ügyintéző: Dr. Kovács Loránd ügyvéd)

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.392/2024/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Debreceni Törvényszék 10.P.20.932/2024/21.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a per főtárgya tekintetében hatályában fenntartja.

A jogerős ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését – az illetékre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, e körben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja és kötelezi az alperes kiadóját, a név3-t (cím5), hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek együttesen 1.381.760 (egymillió-háromszáznyolcvanegyezer-hétszázhatvan) forint elsőfokú, 487.680 (négy száznyolcvanhétezer-hatszáznyolcvan) forint másodfokú, valamint 243.840 (kétszáznegyvenháromezer-nyolcszáznegyven) forint felülvizsgálati eljárási perköltséget.

A Kúria kötelezi az alperes kiadóját, a név3-t (cím5), hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 72.000 (hetvenkétezer) forint elsőfokú, 96.000 (kilencvenhatezer) forint másodfokú és 140.000 (száznegyvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2024. május 28-án az alperes által szerkesztett <https://www.név2> internetes oldalon megjelent újságcikk és abba beágyazott videó tartalmazta a II. rendű felperes lánya volt férjének, név4nek a nyilatkozatát. Eszerint a II. rendű felperessel közös pálinkafőzdet alapított, amelyet üzemeltető kft. jogi tanácsadója az I. rendű felperes volt, az I. és II. rendű felperesek megkárosították, számos alkalommal megfenyegették, családját tönkretették és a kft.-be fektetett 80 000 000 forint összeget saját kezükre játszották, valamint a kft. tulajdonában álló ingatlanokat a saját nevükre iratták.

[2] A pert megelőzően a felperesek helyreigazítás iránti közlemény közzétételét kérték, amelynek az alperes nem tett eleget.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

[3] Az I. és II. rendű felperesek a keresetükben a pert megelőzően az alpereshez eljuttatott helyreigazító közlemény közzétételére kérték az alperes kötelezését.

[4] Az alperes elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Érdemi védekezése szerint a felperesek által kereset tárgyává tények valóság, amelynek bizonyítására kérte név4 és név5 tanúként történő meghallgatását.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével – a keresetnek teljes egészében helyt adva – kötelezte az alperest, hogy 3 napon belül az újságcikk megjelenésének megfelelő szedési módban, betűmérettel, a cikk megjelenési helyén tegye közzé a következő helyreigazító közleményt: „A <https://név2> oldalon 2024. május 28. napján „Kitálalt egy volt családtag: lopással, zsarolással vádolja név6 apját (videó)” címmel megjelent írásunkban valótlanul állítottuk és híreszteltük, hogy Dr. név6 édesapja, név és nagybátyja, név1 név4t megkárosította, megfenyegette, valamint tönkretette annak családját. Ugyancsak valótlanul állítottuk és híreszteltük, hogy a név7-be név4 által befektetett 80.000.000 forintot e két személy saját kezére játszotta, és a vállalkozás tulajdonában álló ingatlanokat saját nevükre írták, különös tekintettel arra, hogy a név7 tulajdonában ingatlanok nem voltak.” Kötelezte az alperest kiadó név3-t, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 2.720 euró + áfa, valamint 20.000 forint perköltséget, továbbá az államnak 36.000 forint kereseti illetéket.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokai szerint az alperes alaki védekezése alaptalan volt, mert a felperesek a per megelőző eljárás szabályait megtartva jártak el. Az újságcikken foglalt tényállítások valóságtartamát az alperes volt köteles bizonyítani, e kötelezettségének azonban nem tett eleget. Az alperes tanúk meghallgatására tett indítványt, amelynek lefolytatását azért kellett mellőzni, mert a felajánlott tanúvallomások nem voltak alkalmasak az újságcikkben állítottak és a felperesek által kifogásolt tények alátámasztására. Az alperes nem adta elő azokat a tényeket (pontosan mikor, milyen módon, kinek a jelenlétében és ki által történtek a fenyegetések) amelyek bizonyítására a tanúk meghallgatását indítványozta, ezért – a sajtó-helyreigazítás speciális rendelkezéseire is figyelemmel – a tanúbizonyítás nem volt lefolytatható. A rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá a közölt tények valóságtartalmát, ezért a kereset megalapozott. A teljes egészében pervesztes alperes kiadója perköltségviselés általános szabályai alapján köteles a megbízási szerződésben kikötött munkadíj és a készkiadás megfizetésére. A felperesek által felszámított megbízási díj mérséklésére azért nem volt lehetőség, mert 160 euró + áfa óradíjnak megfelelő munkadíj ugyan magas, de nem minősül aránytalanul eltúlzottnak. A felperesek által előterjesztett azonos tartalmú keresetlevelek sem indokolták az óraszám mérséklését, mert a határidők pontos betartása, a magas szakmai színvonalú keresetlevél elkészítése miatt nem eltúlzott a 14 munkaóra, majd az utazással felmerült 6 óra felszámítása.

[7] Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az elsőfokú perköltségre az I-II. rendű felperesek együttesen jogosultak, a fizetendő áfa mértéke 27 %.

[8] A jogerős ítélet indokai szerint a perben nem volt vitás, hogy a sérelmezett közlések tényállítások, amelyek valóságát az alperes köteles bizonyítani. Az alperes által indítványozott tanúbizonyítás lefolytatását az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül mellőzte, mert az alperes a bizonyítási indítványát hiányosan terjesztette elő. A fél állítási kötelezettségét nem pótolja a tanú jövőbeli nyilatkozatára történő utalás. Mivel az alperes a bizonyítási indítványában nem jelölte meg az állított fenyegetések, a vagyoni károsítások ténybeli alapját, és a beruházások elszámolásának feltárása a sajtó-helyreigazítási per kereteit egyébként is meghaladná, ezért a jogszabályi előírásokkal összhangban mellőzte az elsőfokú bíróság az alperes által bejelentett tanúk meghallgatását. Az elsőfokú bíróság a perköltség megfizetésének devizanemét és összegét is helyesen határozta meg. Ugyan Magyarország Alaptörvényének K) cikke szerint Magyarország hivatalos pénzneme a forint, ez azonban nem zárja ki a szerződéses jogviszony alapján fennálló pénzfizetési kötelezettség más pénznemben történő meghatározását és végrehajtását. A perköltség pervesztes félre hárításának alapja az ellenérdekű fél jogellenes magatartásával a vagyonban bekövetkezett hátrány kompenzálása. A perköltség szerződésen kívüli károkozás anyagi jogi szabályainak

megfelelő értelmezéséből következik, hogy a jogérvényesítés folytán felmerülő károk megtérítése követelhető. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:45. § (1)-(3) bekezdéseinek a teljesítés helyén és idején érvényes pénznemet meghatározó rendelkezése diszpozitív, tehát felek szabad megállapodásának tárgya, a Pp. 80. §-ának perköltség fogalmát meghatározó rendelkezése sem zárja ki a perköltség forinttól eltérő, idegen pénznemben történő meghatározását. A felek a tartozást meghatározhatják a forinttól eltérő pénznemben (ez a kirovó pénznem); ezért kizáró szabály hiányában megengedhető a perköltség idegen pénznemben történő meghatározása is. Az adott ügyben az irányadó jogszabályok alapján az ügyvédi munkadíj összegének mérséklésére nem volt lehetőség, mert a kikötött és a felperesek által érvényesített 160 euró + áfa óradíj a piaci viszonyokkal és a józan ésszel nem ellentétes mértékű. Az óradíj és az elszámolható munkaórák száma arra tekintettel nem mérsékelhető, ha több hasonló, ugyanolyan jogi megítélésű per van folyamatban. A periratok alátámasztják, hogy az ügyvéd tényleges perbeli tevékenységhez igazodó felszámított munkaórák valósak és indokoltak voltak.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[9] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet – az elsőfokú bíróság hitéletére kiterjedően – helyezze hatályon kívül, és elsődlegesen utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára, másodlagosan az első- és másodfokú eljárásban megítélt perköltséget forintban határozza meg, annak összegét az első- és másodfokú eljárásban 60.000-60.000 forint + áfa összegre mérsékelje. Megsértett jogszabályként a Pp. 268. § (1) bekezdését, a Pp. 275. § (1) bekezdését, 276. § (1) és (4) bekezdését, jelölte meg.

[10] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint a tanúbizonyítást az elsőfokú bíróság a megjelölt eljárási jogszabályok megsértésével mellőzte, mert az ellenkérelemben a tanúvallomás bizonyításra alkalmasságát valószínűsítette: kifejezetten megjelölte, hogy a cikk részét képező videófelvételen név4 nyilatkozata szerint a felperesek számtalan alkalommal megfenyegették. Nem kell konkrétan megjelölnie, hogy a tanú a vallomásában pontosan mit fog előadni, a féltől nem várható el a tanú feltételezhető vallomásának ismertetése. A tanúvallomás bizonyító erejéről kizárólag a tanú meghallgatását követően lehet állást foglalni. Ennek ellenére az eljáró bíróságok a Pp. 268. § (1) bekezdését megsértve a tanúk meghallgatása nélkül, már előzetesen döntöttek a tanúvallomás bizonyításra alkalmatlanságáról, holott a kereset tárgyát képező állítások valóságtartalmával összefüggésben kizárólag az alperes által meghallgatni kért tanúk tudnak nyilatkozatot tenni. Bizonyítási indítványa megfelelt a Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltaknak, a bizonyítás mellőzésének a Pp. 276. § (4) bekezdésében, illetőleg az (5) bekezdésében foglalt feltételei nem álltak fent. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sérti a jogerős ítélet azon megállapítása, miszerint a beruházások elszámolásának feltárása a sajtó-helyreigazítási per kereteit meghaladja. Nem köteles viselni az abból eredő hátrányos következményeket, hogy a beruházások elszámolása a sajtóper sajátosságai miatt a bizonyítás során nem tárható fel. A másodfokú bíróság említett jogértelmezése megfosztotta a bizonyítás lehetőségétől és olyan tartalmú helyreigazító nyilatkozat közzétételére kötelezte, amelyben foglaltak bizonyításától a bíróság zárta el. Amennyiben a beruházások elszámolására a sajtó-helyreigazítási perben nem lehetséges a bizonyítás lefolytatása, akkor a bíróság az erre vonatkozó sérelmezett közlések helyreigazítására sem kötelezhette volna.

[11] A másodlagos felülvizsgálati kérelem indokai szerint az felperesek részére megítélt perköltség egyrészt eltúlzott, másrészt euróban nem határozható meg, a jogerős ítélet ez utóbbi rendelkezése sérti az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 80. § (1) bekezdését és 82. § (1) bekezdését. Az áfa nem közvetlenül

az euróban meghatározott összeg után, hanem annak forintra átváltott értéke alapján számítható ki, ami miatt a perköltség összegét mindenképpen forintban kell meghatározni. Rendkívül eltűzött az eljárás bíróságok által meghatározott 160 euró (64.000 forint) ügyvédi óradíj összege is, a felperesek jogi képviselőjének óradíja a „tükörperként” minősülő sajtóhelyreigazítási perben nem haladhatja meg a 20.000 forintot. A felperes országszerte több mint 20 cikk vonatkozásában terjesztett elő keresetet, beadványai azonosak, ennek ellenére minden peres eljárásban eljárásonként külön-külön számított fel több mint 30 óra ügyvédi munkaórát, ezzel szemben legfeljebb 3-3 ügyvédi munkaóra elszámolása lehetne indokolt. Életszerűtlen, hogy 20 sajtóper esetén a felperesek jogi képviselője 600 munkaórát meghaladó időt foglalkozott az ügyekkel, amelyért közel 50.000.000 forint ügyvédi munkadíjat érvényesít. A felperesek jogi képviselőjének gyakorlatára, a kifejtett munka jellegére és mennyiségére tekintettel perenként 6 óránál több munkaóra felszámítása nem indokolt. Emellett a megítélt perköltség sérti a Pp. 80. §-át is, mert a felperesek jogi képviselője nem igazolta, hogy az ügyvédi munkadíjáról számlát állított ki. Az alperes visszaélészerűen követelt ügyvédi munkadíjban történő marasztalása az alperes működését veszélyeztetni, a sajtó szerepének betöltését az eltűzött perköltség nagymértékben megnehezíti, az újságírókat önkorlátozásra készítheti, amely hosszabb távon a sajtószabadság korlátozásával is jár. Ezért indokolt a megítélt perköltség mértékének felülbírálata és eljárási szakaszonként 60.000 forint + áfa összegre történő mérséklése.

[12] Az I-II. rendű felperesek a felülvizsgálati ellenkérelemben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] Az alperes felülvizsgálati kérelme részben alapos a következők szerint.

[14] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[15] A Pp. 413. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja. A jogszabálysértés megjelölésének követelményrendszerét a Kúria – a korábbi bírói gyakorlatot megerősítve – a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben jelentette meg. Az önmagában kötéserővel nem rendelkező kollégiumi vélemény 3. és 4. pontja szerint – amelyet Kúria jelen perben is irányadónak tekintett határozataival megerősített (Jpe.I.60.009/2022/10. [61], Pfv.IV.20.998/2020/4., Pfv.V.20.917/2021/8., Gfv.VI.30.367/2021/6., Pfv.I.21.083/2019/12., Pfv.IV.20.035/2023/7.) több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó

résében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a Pp. 413. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel [PK vélemény 6. pont, Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6., megjelent: BH2017.196.].

[16] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja. Mivel a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, és nem az elsőfokú bíróság ítélete (Kúria Pfv.III.21.631/2019/5., Pfv.III.20.088/2020/3.), ezért a felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.V.20.797/2016/11. (BH 2017.232.)]. Mindezek alapján a Kúria érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálta és értékelte, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely pontos megjelölését és a jogszabálysértés megfelelő körülírását is.

[17] A fent kifejtett indokok alapján az alperes által előterjesztett elsődleges felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Kúriának abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a felajánlott bizonyítás és a tanúbizonyítás lefolytatása érdekében az érdemi tárgyalás elhalasztásának mellőzése sértette-e az alperes által megjelölt eljárási szabályokat [Pp. 268. § (1) bekezdés, 276. § (1), (4) bekezdés, 498. § (1) bekezdés] és adott esetben az eljárási szabálysértés indokolja-e a bizonyítás lefolytatása érdekében az elsőfokú eljárás megismétlését.

[18] Az eljáró bíróságok helytállóan indultak ki abból, hogy bizonyításra a sajtó-helyreigazítási per speciális rendelkezései által meghatározott szűk körben van lehetőség. A sajtó-helyreigazítási eljárás során a Pp. 498. § (1) bekezdése szerint az érdemi tárgyaláson bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, vagy amelyeket a felek legkésőbb a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig felajánlottak. A perben utólagos bizonyításnak nincs helye. A Pp. 498. § (2) bekezdés a) és b) pontjából kitűnően az érdemi tárgyalás kizárólag a további bizonyítás érdekében halasztható el két okból. Egyrészt akkor, ha ezt bármely fél kéri, és ezzel együtt a már feltárt bizonyítékokkal vagy egyéb módon valószínűsíti, hogy az általa felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a keresetben, illetve védekezésben előadottak igazolására vagy cáfolatára. Másrészt elhalasztható még az érdemi tárgyalás akkor is, ha a már elrendelt bizonyítás lefolytatásának a fél körülményein kívül eső akadálya van és a bizonyítást indítványozó jelen lévő fél továbbra is kéri a bizonyítás lefolytatását. Ennélfogva a tárgyalás elhalasztására irányuló kérelem a Pp. 498. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglalt közös feltétel, amely a perbeli esetben nem teljesült.

[19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében azt is állította, hogy a bizonyítás mellőzése sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok részére alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban

értelmezzék {pl.: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie [3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [74]. Ezért a Kúriának a vizsgált eljárási jogszabályok alkalmazásánál az Alkotmánybíróság által kialakított szempontrendszert is figyelembe kellett vennie.

[20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[21] Az Alkotmánybíróság által kimunkált alkotmányos mérce értelmében „a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

[22] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog szempontjából eltérés mutatkozik a vizsgálatban akkor, ha az alkotmányjogi panaszeljárás tárgya egy norma, illetve ha egy bírói döntés. Előbbi esetben a kérdés az, hogy a sérelmezett szabály normatív szinten korlátozza-e a szóban forgó alapjogot, illetve annak az indítványban felhívott valamely részjogosítványát, és ha igen, miként igazolható a korlátozás alkotmányossága. Utóbbi esetben a konkrét bírósági eljárást szükséges megítélni és az eljárás egészére kiható módon határozni arról, hogy az elemeiben és egészében véve is kielégíti-e a kiegyensúlyozottsággal szemben támasztott alapjogi követelményeket {3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság az eljárási jogosítványok gyakorlásának jogi korlátozása kapcsán több határozatában állást foglalt, miszerint „a tisztességes eljáráshoz való jognak, így ennek részeként a fél bírósághoz fordulása jogának korlátozása a jogbiztonság elvére tekintettel megfelel a szükségesség elvének”. A jogbiztonság tehát igazolhatja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog korlátozását, az ugyanis „kettős követelményt támaszt a jogalkotóval szemben”: egyfelől meg kell teremtenie „a létrejött jogviszonyok stabilitásának eljárásjogi biztosítékait”, másrészt azonban ez nem eredményezheti a jogbiztonságból levezethető eljárási garanciák sérelmét, a jogbiztonság követelményéből ugyanis „következik az igazságszolgáltatás és az államigazgatás kiszámítható és hatékony működése, de a címzettek joggyakorlásának biztosítása is” {lásd mindehhez: 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [31]}.

[23] A bírósághoz fordulás joga, amely a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa, „azt az elvárást támasztja a szabályozással szemben, hogy a peresített igényekről érdemi döntést hozhasson az eljáró bíróság. Ennek érdekében a jogalkotónak olyan eljárást kell lehetővé tennie, amelyben az irányadó jogszabályi rendelkezések tükrében a bíró határozhat arról, mi jogos és mi nem az” {17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában kifejezetten a beadványok előterjesztésével kapcsolatban azt a megállapítást tette, hogy „[a] bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, elszenvedői a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelezéseiket elbírálja (és ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés

alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” {3238/2015. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [28]}. A felek egyensúlyi helyzete a fegyverek egyenlőségében, mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványában mutatkozik meg {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]; 3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}. Önmagában a Pp. valamely rendelkezésének a sérelme nem eredményezi az eljárás tisztességtelenségét, mint ahogy az eljárási szabályok maradéktalan betartása sem jelent feltétlenül tisztességes eljárást. A tisztességes eljáráshoz való jogból nem vonható le következtetés arra nézve, hogy sajtó-helyreigazítási eljárások során az eljárás melyik fázisában milyen bizonyítási lehetőségei vannak az egyes feleknek. A tisztességes eljáráshoz való jog azt feltételezi, hogy a bizonyítékok számbavétele és értékelése során a bíróság független és pártatlan volt. Valamely bizonyítási eszköz figyelembevételére vagy az attól való eltekintés csak szélsőséges esetben eredményezi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét. {3009/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}.

[24] A fent kifejtettekkel összhangban az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) szerint az EJEE 6. cikke szerinti tisztességes eljáráshoz való jogba tartozik a személyek alapjogi védelménél a felek közötti „méltányos egyensúly” fenntartása, amely megköveteli, hogy mindegyik félnek elfogadható lehetőséget kell biztosítani ügye előadására, és bizonyítékainak bemutatására, olyan feltételek mellett, amelyek nem hozzák az egyik felet érdemben hátrányosabb helyzetbe a másikhoz képest {Dombo Beheer B.V. kontra Hollandia, 1993. október 27., 14448/88, Indokolás [33]}.

[25] A Kúria Pfv.IV.21.243/2022/3. számú ítéletének indokai szerint a sajtó-helyreigazítási eljárásban a bizonyítás sajátos szabályai érvényesülnek, amelyről a kötelező megelőző eljárásra vonatkozóan a Pp. 495. § (2) bekezdés c) pontja, a peres eljárásra pedig a Pp. 498. § (1) bekezdés rendelkezik.

[26] Jelen ügyben az alperes az elsőfokú bíróság 2024. július 31-én megtartott tárgyalásán nem jelent, meg, mert idézése nem volt szabályszerű, a 2024. augusztus 15. napján megtartott tárgyalást azonban az alperes jogi képviselője már szabályszerű idézés ellenére mulasztotta el. A bíróságra 2024. augusztus 12-én érkezett ellenkérelem a tárgyalás elhalasztása iránti kérelmet nem tartalmaz, a jelen lévő felperes sem kérte a tárgyalás elhalasztását, kifejezetten arra hivatkozott, hogy a tanúbizonyítás érdekében az érdemi tárgyalás nem halasztható el. Minderre tekintettel a tanúbizonyítás lefolytatása érdekében az érdemi tárgyalás elhalasztásának eljárásjogi feltétele – a Pp. 498. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt korlátra tekintettel – nem állt fenn. Mivel a tanút az alperes a tárgyaláson nem állította elő, a tárgyalás elhalasztására pedig eljárásjogi lehetőség nem volt, ennél fogva a tanúbizonyítás lefolytatásának mellőzése ebből az okból nem sértette az alperes által megjelölt eljárási szabályokat. Egyetértett a Kúria a másodfokú bíróság azon másodfokú ítéletben kifejtett jogi álláspontjával is, hogy az alperes az ellenkérelemben nem adta elő azon tényeket, amelynek bizonyítására a megjelölt tanúk idézését indítványozta.

[27] A fentiekből következően az adott ügyben a bírósági eljárásban az eljárási jogszabályok által meghatározott keretek között nem kerülhetett sor a tanú meghallgatására, ekként a tanúvallomás bizonyítékként történő értékelésére sem. Ez a körülmény azonban nem veti fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, mert az eljárási szabályok ugyan korlátok közé szorították, azonban nem zárták el az alperest a bizonyítás lehetőségétől. Az alperes hiányos tényelőadása, majd ezt követően a tárgyalás elmulasztása és a halasztás iránti kérelem előterjesztésének hiánya együttesen vezettek ahhoz, hogy az adott ügyben eljáró bíróságok a tanúbizonyítás lefolytatását mellőzték. Ez az eljárás nem jelentette a felek egyenrangú perbeli pozícióját, a fegyverek egyenlőségének korlátját. Az említettek miatt a jogerős ítélet azon

indokának pedig már nem volt jelentősége, hogy a jogszerűen mellőzött bizonyítás a lefolytatása esetén meghaladná-e a sajtó-helyreigazítási per kereteit vagy sem.

[28] Ebből következően – eljárási jogszabálysértés hiányában – az alperes elsődleges felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, az alperes által a felülvizsgálati kérelemben előadott érvelés a jelen ügyben a tanúbizonyítás lefolytatása érdekében az eljárás megismétlését nem indokolta.

[29] A másodlagos felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság az IM rendelet 2. § (2) bekezdésének, Pp. 80. §-ának és az Áfa tv. 80. § (1) bekezdésének és 82. § (1) bekezdésének megsértésével határozta-e meg.

[30] A másodfokú bíróság a Kúria irányadó gyakorlatával összhangban fejtette ki a jogerős ítéletben azt, hogy önmagában az IM rendelet 2. § (2) bekezdése a jogi képviselő által felszámított munkaóra és az óradíj mérséklésének lehetőségét nem zárják ki. A Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú precedens határozatában foglalt jogértelmezése szerint az IM rendelet 2. § (2) bekezdése feljogosítja a bíróságot, hogy a kikötött ügyvédi munkadíjat kivételes esetben mérsékelheti, amennyiben a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és a munkadíj között aránytalanság áll fenn, ebből következően az arányos munkadíj méltányosságból való mérséklésére nincs jogszabályi lehetőség. A szerződésben megállapodott munkadíj bíróság általi mérséklése a szerződés tartalmának szabad meghatározása alapelveivel szemben kivételes és ebből adódóan szűken értelmezendő, az óradíj mértékére legfeljebb akkor terjedhet ki, ha az a piaci viszonyokkal és a józan ésszel (Alaptörvény 28. cikk) nyilvánvalóan ellentétes, kirívóan eltúlzott mértékű. Az aránytalanság vizsgálatát az ügyvéd ténylegesen elvégzett tevékenységének és az ügyvédi munkadíjnak az egybevetésével kell elvégezni. A felszámított perköltség indokolt esetben mérsékelhető, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, a mérséklés lehetőség a bíróság számára, ugyanakkor, ha él ezzel a lehetőséggel, akkor annak alapos indokát kell adni (Kúria Kpkf.I.39.315/2022/5., Kpkf.IV.39.314/2022/4., Kfv.IV.37.016/2024/9. megjelent: BH2024. 218.).

[31] Jelen ügyben a felperesek a megbízási szerződés kivonatát a felülvizsgálati eljárás során csatolták, e kivonat 1. pontjából kitűnően a felperesek és jogi képviselőjük között 2024. június 24-én jött létre megbízási szerződés, amelynek eleget téve az I. és II. rendű felperesek képviseletét a jogi képviselő valamennyi sajtó-helyreigazítási és személyiségi jogi perben ellátja, amelyért a felperesek óránként 160 euró+áfa megbízási díj fizetésére vállaltak kötelezettséget. A megállapodás 4. pontjából kitűnően a megbízási szerződést a felek 2025. január 29-én módosították, akként, hogy a felperesek jogosultak forintban érvényesíteni az ellenérdekű féllel szemben a perköltség iránti igényt, megbízási szerződés szerint a felperesek jogi a 2025. január 29-ei időpontot figyelembe véve az átváltási árfolyam pernyertesség esetén 408 forint/euró. Az alperes felülvizsgálati érvelésével szemben a felperesek a Pp. 81. § (2) bekezdésének megfelelően – szükség szerint – okirattal igazolták a felszámított perköltség összegét. Ezen peradatok alapján a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül következtetett arra, hogy az adott ügyben az óradíj mértéke (160 euró) a piaci viszonyokkal és a józan ésszel nyilvánvalóan nem ellentétes, az óradíj mérséklésének mellőzése ezért nem sérti az alperes által megjelölt eljárási szabályokat.

[32] A Kúria megítélése szerint az elsőfokú eljárásra felszámított munkaórák számának további mérséklésére a felülvizsgálati kérelemben előadottak nem szolgáltak kellő indokolással, nem sérti a megjelölt jogszabályokat az, hogy a másodfokú bíróság a tárgyalásra felkészüléssel felmerült munkaórát, az utazással és a tárgyaláson megjelenéssel összefüggésben felmerült munkaórákat nem mérsékelte. A másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolása során nem sértette az IM rendelet 2. § (2) bekezdését sem, mert részletesen számot

adott arról, hogy az elsőfokú eljárás során ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység miatt áll arányban az általa meghatározott ügyvédi munkaórákkal. Ezt meghaladóan azonban a másodfokú eljárás során felszámolt ügyvédi munkaórákat – a tárgyaláson megjelenéssel szükségszerűen felmerült időráfordítással együtt – a Kúria összesen 6 munkaóra mérsékelte, mert ez áll arányban a felperesi jogi képviselő elvégzett tevékenységével és az érintett jogszabályokkal [Pp. 81. § (1) bekezdés, IM rendelet 2. § (1) bekezdés]. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az adott perben nem vonható le következtetés arra sem, hogy a megítélt perköltség összege az alperes tevékenységét ellehetetleníti.

[33] A felülvizsgálati kérelemben ezt meghaladóan az alperes alappal sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben az alperest idegen pénznemben marasztalta a perköltség megfizetésére. A jogerős ítélet a pénznemet érintően jogkérdésben eltért a Kúria közzétett határozatától a következők szerint.

[34] A Pp. 80. §-a alapján a perköltség a félnél – a perben vagy azt megelőzően – a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült minden költség, ideértve a bíróság előtt történő megjelenéssel szükségképpen felmerült keresetkiesést is. Az IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a perben a fél felszámítással [Pp. 81. § (1) bekezdés] kérheti a bíróságtól, hogy a perköltség egyik elemeként az ügyvédi munkadíjat olyan összegben határozza meg, amely megegyezik a fél és az ügyvéd közötti megbízási díjjal, amelynek okirati bizonyítéka a megbízási szerződés. A perköltség összegét a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a bíróság határozza meg, az IM rendeletben meghatározott indokolási kötelezettség mellett [IM rendelet 2. § (2) bekezdés] a bíróság jogosult annak mérséklésére is.

[35] A Kúria nem kíván eltérni Pfv.I.20.070/2024/13. számú precedens határozatában foglalt jogértelmezéstől, mely szerint a Pp. 80. §-a, a 81. § (1)-(2) bekezdése és a 82. § (2)-(3) bekezdése alapján a bíróság a perben nem annak a költségnek a megfizetésére kötelezi a másik felet, ami a fél magánjogi jogviszonyában felmerült, hanem az azzal (esetleg) megegyező összegű perköltség megfizetésére. Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) értelmében a bíróság az állam szerveként közhatalmat gyakorol [vö. Alaptörvény B) cikk (3)-(4) bekezdés, C) cikk (1) bekezdés, 25. cikk (1) bekezdés], Magyarország hivatalos pénzneme pedig a forint [Alaptörvény K) cikk]. Mindezekre figyelemmel a bíróság a megtérítésre köteles felet kizárólag Magyarország hivatalos pénznemében kötelezheti perköltség megfizetésére. Ezt az Alaptörvény 28. cikkében foglaltaknak megfelelő jogértelmezést támasztja alá a jelen ügyben még nem alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (5) bekezdése és az ahhoz fűzött indokolás is, amelyekből következően maga a jogalkotó is úgy értelmezi a perjogi szabályokat, hogy a megbízási szerződésben idegen pénznemben szereplő munkadíjat az ügyvédnek forintban kell felszámítania, a perköltség pénzneme tehát a forint. A Kúria a Kfv.V.37.175/2024/6. és a Kfv.V.37.015/2023./11. számú határozatában foglalt fent kifejtettekkel azonos jogértelmezése szerint az euróban felszámított perköltség megfizetésére az ellenérdekű fél nem kötelezhető. Ennélfogva a bíróság a megtérítésre köteles felet kizárólag forintban kötelezheti perköltség megfizetésére.

[36] Mindezek alapján a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet per főtárgya tekintetében a jogerős ítélet megfelelt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályoknak, ezért a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján e körben a jogerős ítéletet hatályban fenntartotta.

[37] A jogerős ítélet perköltségben marasztaló rendelkezése a pénznemet érintően jogkérdésben eltért a Kúria közzétett határozatától, ezért e rendelkezést a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú eljárás során felmerült perköltség

összegét – az alperes által elfogadott 400 forint/euró árfolyamon meghatározva – bruttó 81.280 forint óradíj és 17 munkaóra figyelembevételével összesen 1.381.760 forintban, a másodfokú eljárással felmerült ügyvédi költség összegét 6 munkaóra figyelembevételével 487.680 forintban határozta meg.

[38] A Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. § (6) bekezdése szerint eljárva hivatalból észlelte, hogy a másodfokú bíróság a személyi keresethalmazat figyelmen kívül hagyásával határozta meg a kereseti és a fellebbezési illeték összegét, ezért a jogerős ítélet illetékre vonatkozó rendelkezést a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a le nem rótt kereseti illeték összegét felperesenként 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illetékben határozta meg.

A döntés elvi tartalma

[39] Idegen pénznemben felszámított perköltség megfizetésére az ellenérdekű fél nem kötelezhető.

Záró rész

[40] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése és a Pp. 499. § (1) bekezdése alapján a pervesztes alperes kiadóját kötelezte a felpereseknek az ügyvédi munkadíjban jelentkező felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére forint összegben, a munkadíj összegét az IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján határozta meg. A felszámított ügyvédi munkaórák számát és az óradíj nagyságát a Kúria 3 munkaóraban határozta meg, ami – a számos perben előterjesztett, azonos tartalmú felülvizsgálati ellenkérelemre tekintettel – arányban áll a felperesek által elvégzett ügyvédi munkával.

[41] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket is a pervesztes alperes kiadója köteles megfizetni. A Kúria a fizetendő illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg. Tájékoztatás a Kúria az alperes kiadóját, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie; megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[42] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét – a felperesek kérelmére – a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[43] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. március 19.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Szolnokiné dr.
Csernay Krisztina s.k. bíró